

Megjelent a nyílt archívumi információs rendszer (OAIS) szabványának magyar nyelvű változata

A digitalizáció és ezzel párhuzamosan az elektronikus dokumentumok világában elengedhetetlenül fontos feladattá vált a folyamatosan termelt gigászi mennyiségű elektronikus és fizikai információ hosszú távú, tartós megőrzése. Az eredetileg űrkutatási adatok tárolására szánt nyílt archívumi információs rendszer (OAIS – Open Archive Information System) szabványa egy olyan elméleti referenciamodell és keretrendszert ír le, amely alapján a gyakorlatban is létrehozhatók e tevékenységre szánt archívumok. A szabvány meghatározza mindazon fogalmakat is, amelyekre a nem archiválással foglalkozó szervezeteknek is szükségük van ahhoz, hogy hatékony résztvevői legyenek a megőrzési folyamatnak. Az OAIS-ban használt 'nyílt' kifejezés arra utal, hogy ez a szabvány, illetve az ehhez kapcsolódó releváns szabványok fejlesztése nyílt fórumokon történik. A referenciamodell az aktuális technológia korlátozta implementációktól függetlenül ad útmutatást a hosszú távú megőrzés elméletéhez.

A „hosszú táv” olyan pontosan meg nem határozott időtartam, amely alatt jelentős technológiai változás történik, adatformátumok, sőt műszaki megoldások szűnnek meg és újak jelennek meg, gondoljunk csak a kazetták és optikai lemezek gyors elterjedésére majd eltűnésére néhány évtized alatt, illetve a különböző fájlformátumok gyors változására. A referenciamodellben meghatározott OAIS-archívumnak ilyen változó környezetben kell megőriznie és a célközönsége számára szolgáltatnia a digitális vagy fizikai információt.

Az eredetileg az ezredforduló tájékán megjelent űrkutatási területre szánt ajánlás 2012-ben változtatások nélkül vált ISO-szabvánnyá. Mivel az Országos Széchényi Könyvtár (OSZK) egyik missziója a hosszú távú megőrzés, és a Könyvtári Szabványosítási Iroda feladata az OSZK és a hazai könyvtárszakma szabványügyi támogatása, ezért az Országos Könyvtári Szabványosítási Bizottság feladatául tűzte ki e fontos szabvány magyar nyelvre történő átültetését. Az MSZ ISO 14721:2022 szabványt a Magyar Szabványügyi Testület (MSZT) MB 508 Információ és dokumentáció nemzeti szabványosító bizottsága honosította.

A honosítás azzal a nem titkolt céllal történt, hogy egységes terminológiai kiindulópontként szolgáljon a hazai közgyűjtemények hosszú távú megőrzést érintő tevékenységében. A magyar nyelvű szabvány nemzeti előszavában az MSZT értelmezési segédlettel szolgál a szabványalkalmazás megkönnyítésére. A szabvány – az összes többi MSZ-szabványhoz hasonlóan – elérhető az MSZT szabványboltjában, illetve a mintapéldány kölcsönözhető az OSZK-n belül működő Könyvtártudományi Szakkönyvtár gyűjteményéből.